

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра хірургічних хвороб**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Хірургія**

Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>222 «Медицина»</u>
Назва освітньої програми	<u>Медицина</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

Розробники і викладачі <i>(зазначаються розробники і викладачі, які викладають дисципліну - посада, наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)</i>	Контактний телефон, адреса	E-mail
Викладач кафедри хірургічних хвороб, Браїловський Богдан Юрійович	+38(099)109-92-86 вул. Фонтанська дорога 23/1	bbogdan75@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Хірургія – галузь медицини, яка вивчає патологічні стани та хвороби, які лікуються хірургічним (оперативним) методом. Вивчення навчальної дисципліни «Хірургія» розпочинається з абдомінальної хірургії, як розділу медичних знань, що висвітлює питання діагностики та лікування хвороб органів черевної порожнини та черевної стінки. «Хірургія» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок з питань організації хірургічної допомоги хворим з торакальною патологією, судинною та ендокринними патологіями. Розглядаються моменти онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими, тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Хірургія»- є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентами клінічних проявів, методів обстеження та лікування, принципів надання невідкладної допомоги пацієнтам з найпоширенішими хірургічними хворобами органів черевної порожнини у хірургічній клініці, а також правил проведення диференційної діагностики та методів профілактики хірургічних захворювань; заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці; кровотеча і способи її тимчасової та кінцевої зупинки; трансфузія компонентів донорської крові, ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика; основи торакальної травми; клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання хірургічної інфекції; клініка, діагностика, лікування, профілактика окремих видів серцевої хірургії; основи трансплантології, основи клінічної онкології; методологія обстеження хірургічного хворого. Навчальна дисципліна вивчає хірургічні захворювання у пацієнтів, їх етіологію, патогенез, клініку, діагностику, сучасні методи лікування та профілактики. Засвоєння матеріалу модуля надасть можливість отримати практичні навички та сформувати професійні вміння щодо діагностики та лікування цих захворювань.

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Метою викладання навчальної дисципліни «Хірургія» є оволодіння систематизованими знаннями з будови тіла людини в різних ділянках та формування практичних умінь топографо-анатомічного виконання оперативних доступів та оперативних прийомів; навичками догляду за хірургічними хворими, особливостями клінічного обстеження хірургічних хворих; знайомство з принципами хірургічних методів лікування і семіотикою основних видів хірургічних захворювань; обґрунтованого формування клінічного діагнозу і визначення подальшої тактики лікування, засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології у межах, відповідних підготовці лікаря.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Хірургія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я зі спеціальності «Медицина», або у процесі навчання, що передбачає здійснення діагностичного пошуку і характеризується комплексністю та складністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії та праці в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці, відпочинку та харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5. Здатність до визначення принципів та характеру лікування, реабілітації та профілактики захворювань.

ФК 6. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 7. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 8. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК 9. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 10. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності..

ФК 11. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультивання з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції..

ФК 13. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 14. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 15. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 16. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК 17. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК 18. Здатність до проведення епідеміологічних та медико- статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 19. Здатність зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 20. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 22. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Навчальна дисципліна «Хірургія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 3. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.

ПРН 4. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН 5. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН 6. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 7. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 8. Визначити необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 15. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 16. Визначити стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН24. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи і безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціуму; вміння приймати рішення і нести за них відповідальність, ефективно працювати в команді.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- Морально-деонтологічні принципи поведінки медичного фахівця та принципи фахової субординації у хірургічній клініці.
- Основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань органів черевної порожнини.

- Типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань органів черевної порожнини.
- План обстеження та інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань органів черевної порожнини.
- Принципи лікування, реабілітації та профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань органів черевної порожнини.
- Принципи прогнозування життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях органів черевної порожнини.
- Принципи діагностування та надання медичної допомоги хворим при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб.

Вміти:

- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях векстреній та плановій хірургії.
- Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Демонструвати вміння ведення медичної документації у клініці хірургічних хвороб.
- Діагностувати ускладнені та атипові форми найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.
- Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.
- Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу							
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)			Семестр				Обов'язкова / вибіркова
16	480	28	168	284	4	5	6	7	8	10	12	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практ.	самоств. роб.
Модуль 1. Ургентна абдомінальна хірургія.				
Тема 1. Гострий апендицит.	14	2	4	8
Тема 2. Ускладнення гострого апендициту.	10	0	2	8
Тема 3. Гострий холецистит.	14	2	4	8
Тема 4. Ускладнення гострого холециститу. Післяхолецистектомічний синдром. Хвороби позапечінкових жовчних шляхів.	10	0	2	8
Тема 5. Гострий панкреатит.	14	2	4	8
Тема 6. Перитоніт.	14	2	4	8
Тема 7. Кишкова непрохідність	14	2	4	8
Тема 8. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки. Перфоративна виразка.	12	2	2	8
Тема 9. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки. Кровоточива виразка.	12	2	2	8
Разом за модулем 1	114	14	28	72
Модуль 2. Хірургічна гастроентерологія, герніологія та проктологія.				
Тема 10. Ускладнення виразкової хвороби: пенетрація, пілоростеноз, малігнізація. Хвороби оперованого шлунку.	12	0	4	8
Тема 11. Хвороби печінки та селезінки.	12	0	4	8
Тема 12. Хронічні хвороби підшлункової залози.	12	0	4	8
Тема 13. Хвороби тонкої та товстої кишки.	12	0	4	8
Тема 14. Зовнішні та внутрішні грижі.	14	0	6	8

Тема 15. Ускладнення гриж живота.	14	0	6	8
Тема 16. Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини.	12	0	4	8
Тема 17. Хвороби м'яких тканин промежини.	12	0	4	8
Тема 18. Курація хворих та захист історії хвороби.	14	0	6	8
Разом за модулем 2	114	0	42	72
Разом за 4-й курс	228	14	70	144
Модуль 3. Хірургія органів грудної порожнини та ендокринної системи. Судинна хірургія.				
Тема 19. Травми грудної клітки.	10	2	4	4
Тема 20. Гнійні захворювання легень і плеври.	10	2	4	4
Тема 21. Ішемічна хвороба серця.	10	2	2	6
Тема 22. Набуті вади серця.	8	0	2	6
Тема 23. Захворювання межистіння. Захворювання та травми стравоходу.	10	2	4	4
Тема 24. Еутиреоїдний і токсичний зоб.Рак щитоподібної залози.	8	2	2	4
Тема 25. Тиреоїдити.Гіперпаратиреоз.	6	0	2	4
Тема 26. Пухлини надниркових залоз.	8	0	2	6
Тема 27. Захворювання молочної залози (дизгормональні, пухлинні). Мастит.	6	0	2	4
Тема 28. Аневризми аорти.	6	0	2	4
Тема 29. Гостра ішемія кінцівок.Хронічна ішемія нижніх кінцівок.	8	2	2	4

Облітеруючий атеросклероз і ендартеріт.				
Тема 30. Абдомінальний ішемічний синдром.	8	0	4	4
Тема 31. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок.	8	0	4	4
Тема 32. Тромбози магістральних вен.Післятромбофлебітичний синдром.Тромбоемболія легеневої артерії	10	2	4	4
Тема 33. Лімфадема кінцівок.	8	0	2	6
Разом за модулем 3	124	14	42	68
Разом за 5-й курс				
Модуль 4. Симптоми та синдроми в хірургії. Дитяча хірургія.				
Тема 34. Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин.	8	0	4	4
Тема 35.Сепсис.	6	0	2	4
Тема 36.Шок у хірургічних хворих.	8	0	4	4
Тема 37.Біль в животі. Синдром гострого живота.	6	0	2	4
Тема 38.Синдроми дисфагії, блювоти та порушення акту дефекації.	8	0	4	4
Тема 39.Локальні і розповсюджені гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини.	6	0	2	4
Тема 40.Обтураційна жовтяниця.	8	0	4	4
Тема 41.Кровотечі з травного тракту.	8	0	4	4
Тема 42.Травми живота.	8	0	4	4
Тема 43. Гострий апендицит, перитоніт у дітей.	8	0	4	4
Тема 44. Кишкова непрохідність у дітей. Злукова непрохідність.	8	0	4	4

Інвагінація кишечника.				
Тема 45. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей.	6	0	2	4
Тема 46. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння у дітей.	8	0	4	4
Тема 47. Гострий гематогенний остеомієліт у дітей.	6	0	2	4
Тема 48. Політравма у дітей: травматична хвороба, травматичний шок.	6	0	2	4
Тема 49. Синдром набряклої калитки, травма органів сечовидільної системи у дітей.	6	0	2	4
Тема 50. Тромбози та емболії артерій.	6	0	2	4
Тема 51. Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени.	4	0	2	2
Тема 52. Флеботромбози та тромбофлебіти.	4	0	2	2
Разом за модулем 4				
Разом за 6-й курс	128	0	56	72
<i>Усього годин</i>	480	28	168	284
Підсумковий контроль - екзамен				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Ургентна абдомінальна хірургія.	
1	Тема 1. Гострий апендицит. Етіологія та патогенез. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікування. Курація хворих.	4
2	Тема 2. Ускладнення гострого апендициту та апендектомії: апендикулярний інфільтрат, апендикулярний абсцес, міжпетльовий, тазовий та піддіафрагмальний абсцеси, пілефлебіт. Клініка, діагностика, тактика лікування. Атипова клінічна картина гострого апендициту.	2
3	Тема 3. Гострий холецистит. Анатомо-фізіологічні особливості жовчних шляхів. Класифікація гострого холециститу, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика.	4
4	Тема 4. Ускладнення гострого холециститу та холецистектомії. Діагностика та хірургічна тактика. Постхолецистектомічний синдром. Захворювання позапечінкових жовчних шляхів. Холедохолітиаз. Механічна жовтяниця. Стриктурна жовчних шляхів. Етіологія та патогенез. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.	2
5	Тема 5. Гострий панкреатит. Анатомо-фізіологічні особливості підшлункової залози. Етіологія. Патогенез гострого панкреатиту, класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Ускладнення гострого панкреатиту: гостра псевдокіста підшлункової залози, абсцес підшлункової залози, поширений перитоніт, некроз стінок порожнинних органів, кровотеча в черевну порожнину, гострі виразки травного каналу. Сучасна лікувальна тактика при гострому панкреатиті.	4
6	Тема 6. Перитоніт. Анатомо-фізіологічні особливості очеревини. Класифікація перитоніту, етіологія та патогенез. Діагностична програма. Тактика та сучасні методи комплексного лікування хворих з перитонітом (хірургічні методи, інтенсивна терапія, методи детоксикації). Обмежені форми перитоніту: тазовий, підпечінковий, піддіафрагмальний, міжкишковий. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування.	4
7	Тема 7. Гостра непрохідність кишечника. Визначення кишкової непрохідності. Класифікація. Етіологія та патогенез. Клінічні ознаки, діагностика, роль допоміжних методів обстеження, алгоритм обстеження, лікувальна тактика. Механічна (обтураційна, странгуляційна та змішана) кишкова непрохідність. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, хірургічна тактика. Функціональна кишкова непрохідність. Етіологія та патогенез, клініка, діагностика, хірургічна тактика.	4
8	Тема 8. Ускладнена виразкова хвороба. Перфоративні гастродуоденальні виразки. Етіологія та патогенез. Класифікація перфоративної гастродуоденальної виразки. Клініка типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Лікувальна тактика при перфоративній гастродуоденальній виразці.	2
9	Тема 9. Виразкові кровотечі. Етіопатогенез, класифікація та клініка виразкової кровотечі. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики виразкової кровотечі. Лікувальна тактика при виразковій кровотечі.	2
	Модуль 2. Хірургічна гастроентерологія, герніологія та проктологія.	

10	Тема 10. Ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-ти палої кишки: пенетрація, пілоростеноз, малігнізація. Класифікація. Клініка. Діагностика та диференціальна діагностика. Консервативне та оперативне лікування, види операцій. Хвороби оперованого шлунку.	4
11	Тема 11. Хвороби печінки. Фіброз. Цироз печінки. Печінкова недостатність. Паразитарні та не паразитарні ураження печінки. Клініка. Методи обстеження. Ускладнення. Принципи лікувальної тактики. Трансплантація печінки, медико-юридичні аспекти. Захворювання селезінки.	4
12	Тема 12. Хронічний панкреатит. Ускладнення хронічного панкреатиту. Кісти. Нориці. Клініка. Методи діагностики. Диференціальна діагностика. Принципи лікування. Принципи хірургічної тактики. Трансплантація підшлункової залози, медико-юридичні аспекти.	4
13	Тема 13. Хвороби тонкої та товстої кишки. Неспецифічний виразковий коліт. Хвороба Крона. Поліп товстої кишки, поліпоз. Дивертикулярна хвороба ободової кишки, її ускладнення. Патогенез, патоморфологія, класифікація, клініка, діагностика, інструментальні методи дослідження, диференціальна діагностика. Методи лікування. Трансплантація кишки, медико-юридичні аспекти.	4
14	Тема 14. Зовнішні та внутрішні грижі. Загальне вчення про грижу, елементи грижі, класифікація грижі. Загальна семіотика. Пахвинна, стегова, пупкова, грижа білої лінії живота та післяопераційна грижа. Класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, тактика лікування, прогноз. Лапароскопічні способи герніопластики.	6
15	Тема 15. Ускладнення гриж. Гострі: защемлення, запалення, травма, кишкова непрохідність. Хронічні: невправимість, малігнізація. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика.	6
16	Тема 16. Хірургічні захворювання прямої кишки: гострий та хронічний геморой, анальна тріщина, гострий та хронічний парапроктити, випадіння прямої кишки, епітеліальні куприкові ходи. Методи проктологічного дослідження хворих. Діагностика та диференційна діагностика. Тактика лікування. Ускладнення після операцій на прямій кишці.	4
17	Тема 17. Захворювання м'яких тканин промежини. Синдром опущення промежини. Піодермія промежини. Кондиломатоз промежини. Епітеліальне куприкове погруження. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Принципи лікування.	4
18	Тема 18. Курація хворих та захист історії хвороби.	6

	Модуль 3. Хірургія органів грудної порожнини та ендокринної системи. Судинна хірургія.	
19	Тема 19. Травми грудної клітки.Класифікація, ранні та пізні ускладнення, диференційна діагностика, перша лікарська допомога і тактика лікування. Поранення (пошкодження) грудей. Медична допомога у польових умовах і екстремальних ситуаціях.	4
20	Тема 20. Гнійні захворювання легень і плеври.Абсцес і гангрена легень, бронхоектатична хвороба. Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс. Особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, методи консервативного та хірургічного лікування. Показання та протипоказання до пересадки легень. Умови зберігання донорської легені та її транспортування.	4
21	Тема 21. Ішемічна хвороба серця. Діагностика, показання до хірургічного лікування, методи оперативних втручань. Сучасні методи діагностики, малоінвазивного оперативного лікування захворювань серця.	2
22	Тема 22. Набуті вади серця.Класифікація, діагностика, показання до хірургічного лікування, методи оперативних втручань, ускладнення. Показання та проти - показання до пересадки серця. Умови зберігання донорського серця та його транспортування.	2
23	Тема 23. Захворювання межистіння. Захворювання та травми стравоходу.Класифікація, діагностика, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування.	4
24	Тема 24. Еутиреоїдний і токсичний зоб.Класифікація, методи діагностики, диференційна діагностика, передопераційна підготовка, хірургічне лікування.Рак щитоподібної залози.Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування.	2
25	Тема 25. Тиреоїдити. Класифікація, клінічний перебіг, діагностика, методи лікування, показання до хірургічного лікування. Гіперпаратиреоз. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.	2
26	Тема 26. Пухлини надниркових залоз. Класифікація, клінічний перебіг, діагностика, передопераційне приготування, методи хірургічного лікування. Дизгормональні захворювання молочної залози.	2
27	Тема 27. Захворювання молочної залози (дизгормональні, пухлинні). Мастит.	2
28	Тема 28. Аневризми аорти. Визначення, причини виникнення, класифікація, клініка, діагностична програма та лікування.	2

29	Тема 29. Гостра ішемія кінцівок. Класифікація, клінічні стадії перебігу, діагностика, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Класифікація хронічної ішемії і рівнів оклюзії аорти та артерій нижніх кінцівок, діагностика, методи лікування.	2
30	Тема 30. Абдомінальний ішемічний синдром. Класифікація, клінічні варіанти перебігу, діагностика, диференційна діагностика, ускладнення, методи консервативного та хірургічного лікування, профілактика, реабілітація.	4
31	Тема 31. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Класифікація, діагностика, ускладнення, методи хірургічного лікування.	4
32	Тема 32. Тромбози магістральних вен. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи консервативного і хірургічного лікування. Післятромбофлебітичний синдром. Класифікація, діагностика, консервативні та хірургічні методи лікування. Тромбоемболія легеневої артерії. Клініка, діагностика, лікування, засоби профілактики.	4
33	Тема 33. Лімфадема кінцівок. Форми захворювання. Клініка. Діагностика. Варіанти клінічного перебігу. Консервативне і хірургічне лікування.	2
Модуль 4. Симптоми та синдроми в хірургії. Дитяча хірургія.		
34	Тема 34. Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин. Діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікуванні хірургічної інфекції. Глибина ураження м'яких тканин за Ahrenholz D.H. 1991. Фурункул. Карбункул. Абсцес. Флегмона. Бешиха. Еризипелоїд. Гідраденіт. Анаеробна клостридіальна та неклостридіальна інфекція: некротичний целюліт фасційт. Клініка, діагностика, лікування. Емпірична та цілеспрямована антибіотикотерапія. Антибіотикорезистентність та шляхи запобігання її розвитку.	4
35	Тема 35. Сепсис. Патогенез, клініка, діагностика, лікування. Синдром системної запальної відповіді. Синдром системної запальної відповіді. Визначення поняття сепсис. Консенсус Sepsis II та III. Фактори, що сприяють розвитку та поширенню інфекції. Поліорганна недостатність. Септичний шок. Методи обстеження септичних хворих. Лікування сепсису та септичного шоку.	4
36	Тема 36. Шок у хірургічних хворих. Види, причини, діагностика, лікувальна тактика. Критичні стани у хірургічних хворих. Види шоку за характером гемодинамічних порушень. Загальні клінічні ознаки шоку. Клініка, діагностика шоку. Лікування різних видів шоку.	4

37	Тема 37.Біль в животі. Синдром гострого живота.Діагностика і лікувальна тактика. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини та їх ускладнень.Види болю в животі: пептичний, спастичний, ішемічний біль, перитоніт. Визначення гострого живота. Об'єктивне обстеження пацієнтів з гострим болем в животі. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини за характером болю. Тактика лікування різних гострих захворювань органів черевної порожнини.	4
38	Тема 38.Синдроми дисфагії, блювоти та порушення акту дефекації.Значення у діагностиці та диференційній діагностиці. Лікарська тактика. Поняття та види дисфагії, причини виникнення. Порушення прохідності стравоходу, 12-палої, тонкої та товстої кишки. Клініка, діагностика, лікування. Основні причини виникнення синдрому блювання. Спеціальні інструментальні методи обстеження стравоходу та шлунка. Порушення акту дефекації, причини, діагностика та лікування.	4
39	Тема 39.Локальні і розповсюджені гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини.Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Варіанти атипового перебігу, можливі ускладнення.Анатомо-фізіологічні відомості про очеревину. Причини виникнення перитонітів. Клініка, діагностика перитонітів, Принципи лікування перитоніту - хірургічні, загальні. Корекція водно-електролітних та білкових порушень при перитонітах. Етапне лікування перитонітів.	4
40	Тема 40.Обтураційна жовтяниця.Причини виникнення. Диференціальнодіагностична тактика. Сучасні підходи до лікування.Анатомо-фізіологічні відомості про печінку, жовчний міхур, жовчні протоки. Види жовтяниць, причини виникнення. Диференційна діагностика жовтяниць. Лабораторні ознаки різних видів жовтяниць. Основні методи обстеження при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів (КТ, МРТ, ЕРПХГ). Лікувальна тактика при обтураційній жовтяниці непухлинного та пухлинного генезу. Ендоскопічні методи лікування обтураційної жовтяниці.	4
41	Тема 41.Кровотечі з травного тракту.Причини виникнення, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.Основні етіологічні фактори кровотеч із органів ШКТ. Клінічні ознаки кровотечі з верхніх та нижніх відділів ШКТ. Варикозні та неварикозні кровотечі з верхніх відділів ШКТ. Визначення ступеня крововтрати. Невідкладна допомога при ШКК. Ступені гемостазу за Forrest. Ендоскопічні способи зупинки гострих ШКК. Відновлення ОЦК та проведення гемотрансфузії при кровотечах, що тривають. Профілактика рецидиву неварикозних та варикозних ШКК. Показання до хірургічного лікування.	4
42	Тема 42. Травми живота. Симптоматика ушкоджень органів черевної порожнини та заочеревинного простору. Клініка, діагностики, лікувальна тактика. Класифікація ушкоджень органів черевної порожнини. Клініка.	4

	Невідкладна діагностика та FAST-протокол. Гемоперитоніум при травмі: клініка, діагностика, лікувальна тактика. Післятравматичний перитоніт: клініка, діагностика, лікувальна тактика. Невідкладна допомога постраждалим з травмами живота. Показання до проведення термінової лапаротомії. Тактика «damage control». Реінфузія крові при внутрішньочеревній кровотечі. КТ та консервативне/нехірургічне лікування ушкоджень внутрішніх органів.	
43	Тема 43. Гострий апендицит, перитоніт у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості черевної порожнини у дітей. Гострий апендицит у дітей. Ускладнені форми гострого апендициту: апендикулярний абсцес, перитоніт, інфільтрат. Первинний перитоніт. Перитоніт новонароджених. Некротичний ентероколіт.	4
44	Тема 44. Кишкова непрохідність у дітей. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника. Класифікація, патогенез, профілактика післяопераційної злукової кишкової непрохідності. Принципи лікування злукової кишкової непрохідності. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика ідіопатичної інвагінації у дітей. Диференційна діагностика з інфекційними хворобами.	4
45	Тема 45. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія. Особливості клініки і диференціальної діагностики шлунково-кишкових кровотеч у дітей при шлунково-стравохідному рефлюксі, геморагічному гастриті, портальній гіпертензії, виразках шлунку, 12-палої кишки, дивертикуліті Мекеля, поліпах та поліпозах кишечника.	2
46	Тема 46. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння у дітей. Гостра деструктивна пневмонія (ГДП), внутрішньо-легеневі форми. Гостра деструктивна пневмонія (ГДП) (легенево-плевральна форма): піоторакс, піопневмоторакс, пневмоторакс.	4
47	Тема 47. Гострий гематогенний остеомієліт у дітей. Хірургічний сепсис. Гострий гематогенний остеомієліт, метаепіфізарний остеомієліт новонароджених, атипові форми остеомієліту (абсцес Броді, антибіотичний остеомієліт, склерозуючий остеомієліт Гарре), ТБЦ–остит.	2
48	Тема 48. Політравма у дітей: травматична хвороба; травматичний шок. Синдром взаємного обтяження, види травматичних ушкоджень. Ступені важкості травматичного шоку: діагностичні критерії, невідкладна допомога. Закрита травма органів черевної порожнини: Травма порожнистих органів: механізм травми, клінічні прояви, діагностичний алгоритм, невідкладна допомога.	2
49	Тема 49. Синдром набряклої калитки у дітей, травма органів сечовидільної системи: перекрут гідатиди; перекрут сім'яного канатика; гостро виникле гідроцеле; травма органів калитки; орхіт, орхоепідіміт. Етіопатогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика, принципи лікування і профілактики.	2
50	Тема 50.Тромбози та емболії артерій.Причини виникнення, діагностика, консервативне та хірургічне лікування,	2

	профілактика.Хірургічна анатомія артерій. Етіологія та патогенез тромбозів та емболій. Клініка емболії та тромбозу. Методи діагностики оклюзій артерій (КТ та ангіографія). Ендоваскулярні методи лікування тромбозів та емболій, ангіопластика та стентування. Антикоагулянти, тромболітичні препарати в структурі лікування гострої оклюзії артерій. Профілактика гострої артеріальної непрохідності.	
51	Тема 51. Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени.Причини, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.Анатомія вен, фізіологія венозного кровообігу. Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка варикозної хвороби нижніх кінцівок. Діагностика прохідності вен нижніх кінцівок і стану їхніх клапанів. Консервативне, хірургічне та ендоваскулярне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок. Синдром верхньої та нижньої порожнистої вени. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.	2
52	Тема 52. Флеботромбози та тромбофлебіти.Клініка, диференційна діагностика, консервативне та хірургічне лікування.Етіологія та патогенез тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Клінічна картина. Диференціальна діагностика тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Ілео-фemorальний тромбоз: біла та синя флегмазії. Консервативне та хірургічне лікування тромбофлебіту та флеботромбозу нижніх кінцівок. Синдром ПеджетаШретера: клініка, діагностика, лікування.	2
	Усього	168

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАНЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1.Ургентна абдомінальна хірургія.	
1	Введення. Гострий апендицит: 1. Анатомо-фізіологічні відомості, 2. Етіологія та патогенез, 3. Класифікація, клініка, діагностика, 4. Тактика лікування.	2
2	Гострий холецистит. Перитоніт. 1. Анатомо-фізіологічні відомості, 2. Етіологія та патогенез, 3. Класифікація, клініка, діагностика, 4. Хірургічна тактика.	2
3	Гострий панкреатит. Анатомо -фізіологічні особливості підшлункової залози. Етіологія. Патогенез гострого панкреатиту, класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Ускладнення гострого панкреатиту: гостра псевдокіста підшлункової залози, абсцес підшлункової залози, поширений перитоніт, некроз стінок порожнинних органів, кровотеча в черевну порожнину, гострі виразки травного каналу. Сучасна лікувальна	2

	тактика при гострому панкреатиті.	
4	Перитоніт. Анатомо-фізіологічні особливості очеревини. Класифікація перитоніту, етіологія та патогенез. Діагностична програма. Тактика та сучасні методи комплексного лікування хворих з перитонітом (хірургічні методи, інтенсивна терапія, методи детоксикації). Обмежені форми перитоніту: тазовий, підпечінковий, піддіафрагмальний, міжкишковий. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування.	2
5	Гостра непрохідність кишечника. Визначення кишкової непрохідності. Класифікація. Етіологія та патогенез. Клінічні ознаки, діагностика, роль допоміжних методів обстеження, алгоритм обстеження, лікувальна тактика. Механічна (обтураційна, странгуляційна та змішана) кишкова непрохідність. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, хірургічна тактика. Функціональна кишкова непрохідність. Етіологія та патогенез, клініка, діагностика, хірургічна тактика.	2
6	Ускладнена виразкова хвороба. Перфоративні гастродуоденальні виразки. Етіологія та патогенез. Класифікація перфоративної гастродуоденальної виразки. Клініка типової та атипичної перфоративної гастродуоденальної виразки. Лікувальна тактика при перфоративній гастродуоденальній виразці.	2
7	Шлунково-кишкові кровотечі виразкової етіології. 1. Етіопатогенез, 2. Класифікація та клініка виразкової кровотечі, 3. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики 4. Лікувальна тактика	2
	Модуль 3. Хірургія органів грудної порожнини та ендокринної системи. Судинна хірургія.	
8	Травми грудної клітки. Класифікація, ранні та пізні ускладнення, диференційна діагностика, перша лікарська допомога і тактика лікування. Поранення (пошкодження) грудей. Медична допомога у польових умовах і екстремальних ситуаціях.	2
9	Гнійні захворювання легень і плеври. Абсцес і гангрена легень, бронхоектатична хвороба. Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс. Особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, методи консервативного та хірургічного лікування. Показання та протипоказання до пересадки легень. Умови зберігання донорської легені та її транспортування.	2
10	Ішемічна хвороба серця. Діагностика, показання до хірургічного лікування, методи операційних втручань. Сучасні методи діагностики, малоінвазивного операційного лікування захворювань серця.	2
11	Захворювання межистіння. Захворювання та травми стравоходу. Класифікація, діагностика, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування.	2
12	Еутиреоїдний і токсичний зоб. Класифікація, методи діагностики, диференційна діагностика, передопераційна підготовка, хірургічне лікування. Рак щитоподібної залози. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування.	2

13	Гостра ішемія кінцівок. Класифікація, клінічні стадії перебігу, діагностика, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріт. Класифікація хронічної ішемії і рівнів оклюзії аорти та артерій нижніх кінцівок, діагностика, методи лікування.	2
14	Тромбози магістральних вен. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи консервативного і хірургічного лікування. Післятромбофлебітичний синдром. Класифікація, діагностика, консервативні та хірургічні методи лікування. Тромбоемболія легеневої артерії. Клініка, діагностика, лікування, засоби профілактики.	2
Усього		28

8.САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Хірургія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Ургентна абдомінальна хірургія.	
1	Тема 1. Гострий апендицит.	8
2	Тема 2. Ускладнення гострого апендициту.	8
3	Тема 3. Гострий холецистит.	8
4	Тема 4. Ускладнення гострого холециститу. Післяхолецистектомічний синдром. Хвороби позапечінкових жовчних шляхів.	8
5	Тема 5. Гострий панкреатит.	8
6	Тема 6. Перитоніт.	8

7	Тема 7. Кишкова непрохідність	8
8	Тема 8. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки. Перфоративна виразка.	8
9	Тема 9. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки. Кровоточива виразка.	8
	Модуль 2. Хірургічна гастроентерологія, герніологія та проктологія.	
10	Тема 10. Ускладнення виразкової хвороби: пенетрація, пілоростеноз, малігнізація. Хвороби оперованого шлунку.	8
11	Тема 11. Хвороби печінки та селезінки.	8
12	Тема 12. Хронічні хвороби підшлункової залози.	8
13	Тема 13. Хвороби тонкої та товстої кишки.	8
14	Тема 14. Зовнішні та внутрішні грижі.	8
15	Тема 15. Ускладнення гриж живота.	8
16	Тема 16. Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини.	8
17	Тема 17. Хвороби м'яких тканин промежини.	8
18	Тема 18. Курація хворих та захист історії хвороби.	8
	Модуль 3. Хірургія органів грудної порожнини та ендокринної системи. Судинна хірургія.	
19	Тема 19. Травми грудної клітки.	4
20	Тема 20. Гнійні захворювання легень і плеври.	4
21	Тема 21. Ішемічна хвороба серця.	6
22	Тема 22. Набуті вади серця.	6
23	Тема 23. Захворювання межистіння. Захворювання та травми стравоходу.	4
24	Тема 24. Еутиреоїдний і токсичний зоб. Рак щитоподібної залози.	4

25	Тема 25. Тиреоїдити.Гіперпаратиреоз.	4
26	Тема 26. Пухлини надниркових залоз.	6
27	Тема 27. Захворювання молочної залози (дизгормональні, пухлинні). Мастит.	4
28	Тема 28. Аневризми аорти.	4
29	Тема 29. Гостра ішемія кінцівок.Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт.	4
30	Тема 30. Абдомінальний ішемічний синдром.	4
31	Тема 31. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок.	4
32	Тема 32. Тромбози магістральних вен.Післятромбофлебітичний синдром.Тромбоемболія легеневої артерії	4
33	Тема 33. Лімфадема кінцівок.	6
	Модуль 4. Симптоми та синдроми в хірургії. Дитяча хірургія.	
34	Тема 34. Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин.	4
35	Тема 35.Сепсис.	4
36	Тема 36.Шок у хірургічних хворих.	4
37	Тема 37.Біль в животі. Синдром гострого живота.	4
38	Тема 38.Синдроми дисфагії, блювоти та порушення акту дефекації.	4
39	Тема 39.Локальні і розповсюджені гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини.	4
40	Тема 40.Обтураційна жовтяниця.	4
41	Тема 41.Кровотечі з травного тракту.	4
42	Тема 42.Травми живота.	4
43	Тема 43. Гострий апендицит, перитоніт у дітей.	4

44	Тема 44. Кишкова непрохідність у дітей. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника.	4
45	Тема 45. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей.	4
46	Тема 46. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння у дітей.	4
47	Тема 47. Гострий гематогенний остеомієліт у дітей.	4
48	Тема 48. Політравма у дітей: травматична хвороба, травматичний шок.	4
49	Тема 49. Синдром набряклої калитки, травма органів сечовидільної системи у дітей.	4
50	Тема 50.Тромбози та емболії артерій.	4
51	Тема 51. Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени.	2
52	Тема 52. Флеботромбози та тромбофлебіти.	2
	Усього	284

9. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит
--	---

10. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка допрактичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу заняття графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

11. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г., Шидловський В.О. Хірургія, Том І. – 2006, Підручник.
2. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г. Хірургія, Том ІІ. – 2007, Підручник.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції) Донецьк, 2001. – 477 с.
4. Ковальчук Л.Я., Саенко В.Ф., Книшов Г.В. Клінічна хірургія. В 2 томах. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
5. Клінічна хірургія: В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л. Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Груднахірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.

6. Клінічна хірургія: В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії. -Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 503 с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В.Бондарев, О.О.Васильєв та ін; за ред.П.Г.Кондратенка.- Харків:Факт,2006.-799с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я.Чумак, А.Я.Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов.- Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
9. Хірургія: підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації/ за ред. П.Г. Кондратенка; В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін. -К.: Медицина, 2009. - 967 с.
10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д.Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.:Медицина, 2010. - 712 с.
11. Дитяча хірургія : навч. посібник / О.О. Лосєв, М.Г. Мельниченко, І.Р. Діланян, Д.О. Самофалов ; за ред. О. О. Лосєва. –Одеса : ОНМедУ, 2012. — 224 с.

Додаткова:

1. Ксьонз І.В. Практичні навички з хірургічних хвороб: Навч.-метод. Посібник для студ. стомат. фак. в ВМНЗ освіти III-IV рівнів / І.В. Ксьонз. - Полтава,2001. - 105 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. -286 с.
4. Хірургія. Основи та практика: у 2-х т. : [підручник для студ. мед. вузів] : пер. Зангл.. Т. 1 / за ред. А.П. Форреста, Д.С. Картера, І.Б. Маклеода ; ред. -консультант перекладу П. Джуль. - 3-тє вид.. - К.: Кобза, 1994. - 343 с.: ил. -Пер.изд.: Principles and Practice of Surgery/ ed.: APM Forrest, D.C. Carter, I.V.Macleod. - 2th ed., 1991.
5. Челішвілі А.Л. Симптоми та синдроми в невідкладній хірургії органів черевної порожнини: [навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів (фак.) після диплом. освіти] /А.Л. Челішвілі, В.С. Литвиненко; МОЗУ, ЦМК, УМСА. - Полтава, 2009. - 99 с

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal>—офіційний веб-сайт МОЗ України;
2. <http://inmeds.com.ua>—веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.nbuv.gov.ua>—Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.